

LEIO IRIKIA

“Ene izeba bereala jautsiko da, Mr. Nuttel”, esan zuen amabost urteko andere gazte txit ausart batek; “bitartean nolazpait jasan bearko nauzu”.

Framton Nuttel saiatu zen zer egokia esatera, oraingo illoba bear bezala lausengatuko zuena geroko izeba bear ez zen bezala iraindu gabarik. Bere baitan iñoiz baiño areago zalantzan zegoen jende batere ez-ezagun batzuei jarraian egiten zituen adei-legezko ikustaldiok asko lagunduko ziotenez segitzen ari omen zen zain-osakuntzan.

“Ba dakit zer gertatuko den”, esan zion arrebak baserriko igesleku hortara erbestera zioalarik; “Iurpean bezala ezkutatu zera, ez diozu arima bizi bati itz egingo eta zaiñak sekula baiño gaixoago ditukezu gogoetan egotetik. Gomendiozko gutun batzu emango dizkizut hor ezagutzen ditudan jende guztientzat. Oroitzen naizenaz, zenbait oso atsegiñak ziran”.

Framtonek bere buruari galdetzen zion Mrs. Sappleton, gomendiozko gutunotako bat andere horri ematera baitzetorren, atsegiñen saillekoa ote zen.

“Jenderik asko ezagutzen al duzu hemen?” esan zion illobak, alkarrekiko ixiltasunean naiko parte artu zutela iduritu zitzaionean.

“Ez batxo ere”, erantzun zuen Framtonek. “Ene arreba hemcn egon da erretorenean orain direla lau urte edo, ba dakizu, eta gomendiozko gutun batzu eman dizkit jende zenbaitentzat.”

Damu bizi bat nabari zuela bere mintzoan esan zituen azken itzok.

“Beraz nere izebaz jakin ere ezer ez dakizu?” aurrera esan zuen andere gazte ausartak.

“Haren deitura ta zuzenbideez besterik ez”, aitortu zuen arrotzak. Bere buruari galdeka ari zitzaion ea Mrs. Sappleton ezkondua ala alargunen errenkadakoa zenez. Zuzen ezin azalduzko zerbaitek gelako eguratsean gizonik hor izan zela iduri erazten zion.

“Zorigaitz aundiak gaur direla irur urte jo zuen”, esan zuen neskatxak; “zure arreba hemen egonez geroztik izango zen”.

“Zorigaitzak jo?” galdetu zion Framtonek. Nola ere baitzen basabazter baketsu hori zorigaitzari ez zegokion.

“Bearbada zure baitan galdegin duzu zergatik leio hau zabalik

daukagun urril-arratsalde batez”, esan zuen illobak, ate-leio aundi bat soropil batetara irikitzen zena beatzarekin erakutsiaz.

“Eguraldia naiko epela da sasoiarentzat”, iñardetsi zion Framtonek; “baiñan leio horrek zer-ikusirik al du zure izebaren zorigaitzarekin?”.

“Leio hortatik, gaur bertan irur urte bete direla, haren senarra ta bi anai gazteak eguna eizan igarotzeko asmotan joan ziran. Ifioiz ez dira itzuli. Zingira-lur batetan gaindi beren oiko eiza-tokirantz zioazelarik, irurok losko ezkutu batean amildu ziran. Eurite gaitzak izan ziran udara hartan, ba dakizu, eta beste urteetan sendo ziran lur-guneak uste-gabean oin-petan lehertzen ziran. Heien gorputzak sekula ez dira idoro. Hori da izugarriena.” Hemen neska txaren botzak bere ausartzia galdu zuen ta ikaratuxe zen jende jendekin batena antzo. “Izeba doakabeak beti uste du egun batez itzuliko direla, bai ta heiekin batean galdu zen eiz-or espainol beltza ere, eta leio hortatik sartuko direla egin oi zuten bezalaxe. Horrengatik leioa irikirik eukitzen dugu arratsero, osoki illundu artean. Gaixo izeba, maiz kontatu dit nola atera ziran, senarra bere kapusai zuria besapean zëukala, eta Ronnie haren anai gazteenak “Zertako, Bertie, dantzan ari zera beti?” kantatuz, hari tentatzeko beti egiten zuen bezala, esaten baitzuen zaiñetara ematen ziola kantu horrek. Ba dakizu, zenbait aldiz, gaur iduriko arrats ixil geldietan, halako laztura bat senti dut, guztiok leio hortatik sartuko bailirakean.”

Ixildu zen, dardara. Arnas arin artu zuen Framtonek izeba oldarrez gelan sartu zenean, barkamen-eskeka berandu agertua gatik.

“Vera laketgarri izan zaizulakotan nago?” galdetu zuen andereak.

“Asko ernagarri izan da”, iñardetsi zion Framtonek.

“Ez al dukezu axolik leioa irikita uzten ba dut”, esan zuen bein-goan Mrs. Sappletonek; “ene senarra ta anaiak aurki eizatik itzuliko dira, eta hortik sartzen dirade beti. Aintziretara joan dira gaur beren zizpekin, esan nai baitu zikin ederrik egingo dutela nere gaixo oin-oialetan. Gizonezkoen oitura, ezta?”.

Jarraiki zen eiza-kontuez alaiki mintzatzen... egazti gutxi izateaz... neguan ahaterik arrapatzeko zen itxaropenaz... Framtonentzat izu-gai uts zen hori guztia. Etsituki alegindu zen izketa hain beldurgarri ez litzakean gai batera saiestera, ondore on osorik ardietsi ahal izan gabe ordea; konturatzen zen parteka baizik ez ziola etxeko andereak kasurik ematen, eta haren begiak gelditu gabe Framtonen gaiñetik leio irikirantz eta bestaldeko soropillerantz inguratzen ziran. Benetako zorikabeaz arrotz gertatu zen etxe horretan urteburu samina ren egunean bertan.

“Sendagilleek ao batez diote bear dudala atsedean betea artu, gogoa batere ez kezkatu eta edozein gorputz-neketatik urrun egon”, jakin

erazi zion Framtonek, siñesmen naiko zabaldua baiñan gezurrezkoa baitzeukan jende ez-ezagutuak edo gertuzko ezagunak jakin-gose direla gure gaitzez eta miñez, heien kausaz eta sendabideaz. "Dietaz den bezainbatean, ordea ez daude aburu bereko."

"Ezta?" esan zuen Mrs. Sappletonek, aoa azken mementoan arrausin ordez itz egitera beartuz. Gero bat-batean bizkortu zen, erne ta adi jarriz —baiñan ez Framtonek zesanari.

"Ba datoz azkenean!" oiuz egin zuen. "Tea artzeko puntu-puntuan, ta ez al dirudite begietaraiño lokatzez beteak?"

Framton ozkiriotu zen eta illobaren aldera inguratu, adiskide baten errukia adi erazi zuen begirada batekin. Neskatxa leio irikitik kanpora so zegoen, izu ta arridura bere begi borobilduetan. Ezin esanezko beldurtasun batek latz-ikara zeragiola, Framton itzuli zen bere aulkian, eta zuzenbide berean begiratu zuen.

Beltzagotuz zioan illun-nabarrean, irur irudi ibilli zebiltzan soropillean barrena ate-leiora buruz; irurok zizpa bana zeukaten besapean, eta heietako bat, bestalde, kapusai zuri batez sorbaldatik zintzillik zamatua zen. Eiz-or espaiñol beltz bat aztaletan zerraien nekez. Otsik egin gabe etxeraiño urbildu ziran, eta orduan botz gazte marranta batek kantatu zuen illunpetik: "Aizu! Zertako, Bertie, dantzan ari zera beti?"

Zoratu batek bezala Framtonek eutsi zien makilla ta ginbaillari; etxe-sarrera, etxe-aurreko zidor arriztatua ta biderako atea lausoki oartutako maillak izan zituen bere igesaldi lasterrean. Bidean goiti zetorren bizikletadun batek bide-bazterreko berrora inguratu bear izan zuen arin, alkar jotzeari ozta itzur egina.

"Hemen gaituzu, maitea", esan zuen, ate-leiotik sar eta, kapusai zuria zeukanak; "loitsu samarrak, baiñan geiena idortuta dago. Nor zen hona gentozelarik tximista bezala atera den hori?"

"Gizon bat bere gisakoa, Mr. Nuttel delako bat", erantzun zion Mrs. Sappletonek; "bere eritasunez baizik eiz zekien mintzaten, eta iritxi zeratenean kanpoa artu du burrunban, aitzaki edo agurrik bate-re gabe. Iratxo bat ikusi zuela esan zitekean".

"Eiz-ora zela kausa uste dut", esan zuen illobak lasaiki; "salatu dit txakurrek nazka ematen diotela. Bein paria-ozar saldo batek illerri batetara lasterkatu zuten Gangesko bazterrean, eta gau guztia illobi zulatu berri batean igaro bear izan zuen, piztiak haren gainean zaunkaz zeudelarik, agiñak ageri ta lerdea zeriota. Aski da norbait zaiñetatik ateratzeko".

Ipuiñak epe laburretan asmatzeko doai berezia zeukan.

H. H. MUNRO ("SAKI").

(Jon MIRANDE itzulia).